

UUSI TESTAMENTTI REFORMAATION JUHLAVUOTENA

Ensimmäinen katsaus 15.1.2017 Tuiran kirkossa

Galileasta Eurooppaan

Vuorisaarna, lähettäminen ja vertauksia

Viikko		Luvut
2	9-13.1.	Matteus 5-7; 10; 13

Jeesuksen kaste, jäähyväiset opetuslapsille ja korottaminen

3	16-20.1.	Johannes 1:19-34; 13; 14; 19:17-37
---	----------	------------------------------------

Jeesuksen omaisten ja Pietarin kirjeitä

4	23-27.1.	Jaakob Juudas	1-5
5	30.1.-3.2.	1. Pietari 2. Pietari	1-5 1-3

Hyvä uutinen kaikille kansoille

6	6-10.2.	Markus	1-5
7	13-17.2.		6-10
8	20-24.2.		11-16

Paavali: "Herra on tulossa!"

9	27.2.-3.3.	1. Tessalonikaan 2. Tessalonikaan	1-5 1-3
---	------------	--------------------------------------	------------

Reformaatio, paluuta perusasioihin

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 500 vuotta siitä, kun Martti Luther julkaisi oppinutta väittelyä varten 95 teesiään oikeasta, Jeesuksen sanojen mukaisesta parannuksesta eli kääntymisestä. Tästä aloitteesta sukeutui keskustelu, jonka edistyessä Luther lopulta asetti kyseenalaiseksi sekä kirkolliskokousten että paavin arvovallan. Näiden asemesta hän tukeutui Raamattuun, jonka hän käänsi kansan kielelle saksaksi.

Luther esitti 95 väitöslausettaan yliopiston opettajana ja toivoi suullista tai kirjallista keskustelua niiden johdosta. Tapahtumasarjalle antoivat alkusysäyksen aneet, mutta vauhtiin päästyään se kosketteli parannusta, armoa, Kristusta, Raamattua, uskoa, vanhurskauttamista, lain ja evankeliumin suhdetta sekä lukuisia muita tärkeitä uskonnollisen elämän käsitteitä. Tärkeäksi tuli sen selvittäminen, miten väittelijät ymmärsivät ja selittivät nämä tärkeät käsitteet. Tällaisten kysymysten parissa työskentelivät sen ajan filosofit ja teologit.

Wittenbergistä keskustelu levisi muualle Saksaan ja laajemmallekin, ja Luther sai kannattajia. Näin alkanutta liikettä kutsutaan reformaatioksi. Tämä sana tarkoittaa muodon palauttamista, sillä alkuliite "re" viittaa taaksepäin. Se osoittaa, että Luther ei pyrkinyt esittämään uusia asioita, mitä olisikin pidetty sopimattomana sen ajan yliopistomaailmassa. Luther halusi antaa parannusta koskevalle opetukselle sen alkuperäisen muodon, "forma". Kirkossa on eri aikoina esiintynyt pyrkimystä kehittää oppia ja elämää. Vastoin tätä pyrkimystä reformaattorit pyrkivät palauttamaan

vanhan, hyvän muodon takaisin alkuperäiseksi. Reformaatio tarkoittaa siis perusteellisempaa korjausliikettä kuin uskonpuhdistus, jossa puhutaan vain tahriintuneen pinnan puhdistamisesta.

Luther ja toiset reformaattorit pyrkivät poistamaan kirkosta epämuodostumia eli epäkohtia. Paavi julisti Lutherin kannattajineen kirkonkiroukseen, mutta nämä eivät halunneet perustaa uutta, puhtaampaa kirkkoa. He halusivat jatkaa edelleen kristittyinä katolisessa eli ”yhdessä, pyhässä, yhteisessä ja apostolisessa” kirkossa. Voidaan puhua luterilaisesta opista ja luterilaisista opettajista tai luterilaisesta jumalanpalveluksesta mutta ei pitäisi puhua luterilaisesta kirkosta tai luterilaisista kirkoista. Tämä käsitys näkyi vielä viime vuosisadalla Suomessa. Esimerkiksi silloin, kun sata vuotta sitten uudistettiin kirkkokäsikirjaa, sitä laadittiin Suomen evankelis-luterilaisille seurakunnille, siis ei luterilaiselle kirkolle.

Maailmantilanne

Vaikka kirkkohistoriassa kuvaa hallitsee Martti Luther, reformaatio liittyi saumattomasti oman aikansa yleiseen kehitykseen Välimeren ympäristössä. Muslimit etenivät entisen Itä-Rooman eli myöhemmän Bysantin alueella ja kristityt Välimeren toisella rannalla Pyreneiden niemimaalla, jonka arabit olivat valloittaneet 700-luvulla. Turkkilaiset muslimit olivat kukistaneet Konstantinopolin vuonna 1453 ja saaneet valtaansa koko Balkanin, ja turkkilaisia pelättiin laajalti Euroopassa. Nelisenkymmentä vuotta myöhemmin muslimit menettivät Granadan eli viimeisen keskuksensa Gibraltarin salmen pohjoispuolella. Tällöin Martti Luther oli juuri täyttänyt kahdeksan vuotta.

Portugalilaiset ja espanjalaiset lähtivät 1400-luvun lopulla purjehtimaan valtamerten yli, ja paavi ratkaisi kilpailutilanteen määräämällä jakoviivan pituuspiirille keskelle Atlanttia. Tämän jälkeen Espanja ja Portugali jakoivat koko maapallon kahtia omiin etupiireihinsä. Nykyisestä Brasiliasta itään Intiaan asti mertentakaiset alueet kuuluivat Portugalille. Loput Amerikasta ja alueet sieltä länteen nykyisille Filippiineille tulivat espanjalaisille. Kristittyjen hallitsijoiden vastuuseen kuului huolehtia kirkon asioista näillä haltuunsa tulleilla alueilla. Tämän seurauksena Rooman paavista tuli ainakin välillisesti yleismaailmallinen uskonnollinen johtaja, jonka arvovalan Portugalin ja Espanjan mahtavat kuninkaat tunnustivat. Kun Konstantinopolin komea Hagia Sofian kirkko oli muutettu moskeijaksi, rakennettiin Roomaan suuri Pietarinkirkko kristikunnan keskuksiksi.

Ortodoksinen Konstantinopolin patriarkka oli kiistänyt Rooman paavin ylivallan, mutta muslimien eteneminen ja Konstantinopolin joutuminen heidän haltuunsa oli heikentänyt hänen asemaansa ratkaisevasti. Paavin ohessa toinen merkittävä vaikuttaja Euroopassa oli keisari. Paavin ja saksalais-roomalaisen keisarikunnan hallitsijan välisiä ristiriitoja reformaation aikoihin tasoitti se, että keisari saattoi päästä vaikuttamaan paavin vaaliin. Kun sama perhe ja joskus jopa sama henkilö sai sekä keisarin että Espanjan kuninkaan kruunun (ja vielä Portugalin kruunun vuodesta 1580 vuoteen 1640), oli syntynyt mahtava vallan keskittymä. Lutherin joutuminen kirkonkiroukseen ja henkipatoksi keisarikunnassa merkitsi teoriassa kuolemantuomiota, mutta käytännössä kokosi niitä tahoja, jotka vastustivat paavin vallan kasvua.

Itäisen kristikunnan ahdinko oli ajanut oppineita Bysantista pakolaisiksi. He johdattivat läntisen Euroopan asukkaita kreikan kielen sekä antiikin tieteen ja taiteen tuntemiseen. Puhutaan vanhan sivistyksen uudelleen syntymisestä eli renessanssista. Kreikkalaiset oppineet olivat myös tottuneet elämään paavin hallinnosta riippumattomina. Näin reformaation ajatukset löysivät hyvän maaperän yliopistomaailmassa sekä Alppien pohjoispuolella. Kristityt alkoivat myös lukea Vanhaa testamenttia alkukielellä hepreaksi.

Lukemisen järjestys

Uuden testamentin lukemisessa poiketaan sisällysluettelon järjestyksestä ja otetaan huomioon, miten lähellä kirjoitusten otsikoissa mainitut henkilöt ovat olleet Jeesusta. Lähdetään liikkeelle siitä, mitä Matteus oli kuullut eli Vuorisaarnasta ja tämän jälkeen luetaan, mitä Johannes oli nähnyt. Näiden lyhyiden evankeliumin katkelmien jälkeen tutustaan Herran veljen eli Jaakob Vanhurskaan ja tämän veljen Juudaksen sekä Pietarin kirjeisiin ja Evankeliumiin Markuksen mukaan. Markus esittää hyvän sanoman, jota Paavali lähti viemään kaikkien kansojen keskuuteen. Tämän jälkeen seuraavat muut Uuden testamentin kirjat.

Monet nykyajan valtiomiehet Yhdysvaltain presidenteistä alkaen käyttävät puheenkirjoittajia apunaan. Paavalin uskonveli Tertius lähettää Roomalaiskirjeen lopussa tervehdysten joukossa omat terveisensä ja ilmoittaa kirjoittaneensa tämän kirjeen. Uusi suomennos tarkentaa sanontaa lisäämällä ”sanelun mukaan”. Emme tiedä, paljonko Paavali käytti muulloin kirjureita ja miten riippumattomina nämä toimivat. Vaikka kirjeiden laatiminen sujui varmasti vankilassa huonosti, Paavalin oli lähetettävä viestinsä seurakunnille ja työtovereilleen. Toisen tessalonikalaiskirjeen, Ensimmäisen korinttilaiskirjeen ja Kolossalaiskirjeen loppusanoissa Paavali korostaa sitä, että hän kirjoittaa tervehdyksensä omakätisesti. Kääntäen tämä tarkoittaa sitä, että muun tekstin on joku apulainen kirjoittanut. Jaakob, Juudas, Pietari ja Johannes olivat todennäköisesti vielä vähemmän kuin Paavali tottuneet laatimaan kirjoituksia vieraalla kielellä kreikaksi. Sujuvasti näyttävät käyttäneen kreikkaa lääkäri Luukas ja Hepsrealaiskirjeen lähettäjä, joka ei kerro nimeään.

Nykyisin tutkijat ajoittavat yleisesti Uuden testamentin kirjojen synnyn siihen aikaan, jolloin otsikossa mainittu henkilö on jo kuollut. Vaikka kirjoitusten laatimiseen ja toimittamiseen olisivat osallistuneet muut henkilöt, nämä ovat todennäköisesti tienneet paremmin kuin me, mitä kyseinen henkilö oli uskonut, ajatellut ja opettanut. Ei ole säilynyt muuta tietoa kirjeiden lähettäjistä kuin se, mikä otsikosta ilmenee. Siksi niiden yhdistäminen johonkin muuhun aikaan ja henkilöön jää erilaisten arvailujen varaan. Toisaalta kirjeiden yhdistäminen otsikoissa mainittuihin lähettäjiin luo mielekkään kuvan niistä ajatuksista ja opeista, jotka levisivät alkuseurakunnan ensimmäisen sukupolven aika.

Kirjoittajat

Vuoden kolmensadan vaiheilla Kesarean piispa Eusebios kirjoitti Kirkkohistorian, johon hän kokosi muun muassa tietoja Uuden testamentin synnystä. Eusebios kertoo, keneltä ja mitä kautta hän on tietonsa kerännyt ja nimeää lähteittensä ketjun Jeesuksen aikaan asti. Esittelen alla henkilöt täydentämällä Uuden testamentin tietoja lähinnä Eusebioksen mukaisesti.

Matteus mainitaan kahdentoista opetuslapsen luettelossa, ja hän näyttää samalta henkilöltä kuin tullimies Leevi Markuksella ja Luukkaalla. Eusebioksen mukaan Matteus keräsi Jeesuksen sanoja ja muut käyttivät tätä kokoelmaa. Jeesuksen sanojen kokoelma, johon kuuluu Vuorisaarna, erottaa Evankeliumin Matteuksen mukaan Evankeliumista Markuksen mukaan ja on ilmeisesti antanut aiheen kutsua tätä laajennettua laitosta evankeliumiksi Matteuksen mukaan.

Sebedeuksen poika Johannes eli pisimpään kahdestatoista apostolista. Hänet samaistetaan usein evankelista Johannekseen, joka siirsi perimätiedon omille oppilailleen. Juudas Iskariotin seuraajalta edellytettiin, että hän oli itse nähnyt Jeesuksen kasteen Jordanilla ja Jeesuksen korottamisen. Evankelista Johannes vetoaa näissä kahdessa kohdassa silminnäkijän todistukseen. Jälkeenpäin on kiistelty siitä, tarkoitetaanko samaa henkilöä vai eri henkilöitä, kun puhutaan apostoli, evankelista ja vanhin Johanneksesta Efesoksessa. Efesoksessa näytettiin aikoinaan kahtakin Johanneksen hautaa.

Herran veli Jaakob sai Jerusalemin alkuseurakunnan johtajan vastuun. Hän osallistui kiinteästi Jerusalemin temppelin jumalanpalveluselämään ja pyrki noudattamaan tarkoin Lain määräyksiä. Jaakobin kirjeessä ei vielä näy selvästi Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin uskon jakautuminen juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin, mutta Jaakob eroaa juutalaisuuden valtavirrasta siinä, että hän tunnustaa Jeesuksen Jumalan voidelluksi eli Messiaaksi. Muslimien uskosta poikkeaa se, että Jaakob kutsuu Jumalaa Isäksi. Uskonsa vuoksi Jaakob kärsi marttyyrikuoleman.

Jaakobin veli Juudas tunnetaan vain tämän kirjeen perusteella. Juudaksen kirje sisältää paljon viittauksia Vanhaan testamenttiin mutta myös muuhun uskonnolliseen kirjallisuuteen. Yksi viittauksista kohdistuu Henokin kirjaan, joka kuuluu Vanhan ja Uuden testamentin väliseen kauteen. Tässä kirjassa Jumalan voideltu ei enää ole pyhään tehtävään asetettu henkilö kuten Aaron ja Daavid vaan ylimaallinen olento, jonka odotetaan tulevan maailmaan.

Pietari tunnetaan apostolien johtajahahmona, vaikka hän ei kuulunut Jeesuksen lähiomaisiin, kuten eräiden tietojen perusteella Sebedeuksen pojat Jaakob ja Johannes. Molemmat Pietarin kirjeet sisältävät viittauksen vedenpaisumukseen. Ensimmäisessä Pietarin kirjeessä tämä suoraan yhdistetään kasteeseen, mikä osoittaa selvästi Uuden testamentin kytköksen Vanhaan. Juutalaiset opettavat, että Jumalan liitto Nooan kanssa vedenpaisumuksen jälkeen koskee kaikkia kansoja ja ihmisiä. Jumala pelastaa syntisen ihmiskunnan veden kautta. Me tulemme pyhässä kasteessa henkilökohtaisesti osallisiksi tästä armosta.

Markus varttui Jerusalemissa kodissa, jossa alkuseurakunnan jäseniä kokoontui, ja tutustui Antiokian kristittyihin. Hän pääsi Barnabaksen serkkupoikana mukaan, kun Antiokian seurakunta lähetti Barnabaksen ja Paavalin viemään hyvää sanomaa Barnabaksen kotisaarelle Kyprokseen. Hän toimi myöhemminkin Paavalin kanssa, ja Eusebios esittelee hänet Pietarin tulkiksi.

Evankeliumissa Markuksen mukaan kertomuksen rakenne osoittaa, että se on syntynyt elävän seurakunnan keskellä. Nykyään luetaan sunnuntaisin lyhyt kohta evankeliumista ja saarnaaja selittää sen seurakunnalle. Tämä ilmeisesti vastaa alkuperäistä käytäntöä. Paavalin lähetysmatkojen yhteydessä syntyneissä seurakunnissa ei kannattanut lukea Mooseksen lakia niin kuin juutalaisissa synagogissa. Sen sijaan kerrottiin hyvää sanomaa Jeesuksesta eli evankeliumia. Kaikilla julistajilla ei ollut samanlaisia edellytyksiä kuin Markuksella kertoa muistista ja omin sanoin. Kannatti kirjoittaa muistiin tilanteita, tapahtumia ja opetuksia. Näin kreikantaitoiset Paavalin työtoverit kaukana Jerusalemissa pystyivät viemään sanomaa eteenpäin.

Evankeliumi Markuksen mukaan jakautuu kahteen osaan. Jeesuksen kasteen jälkeen kerrotaan alkupuolella hänen toiminnastaan Galileassa. Loppupuoli sisältää kärsimyshistorian Jerusalemissa Golgatan haudalle asti. Tällainen jäsentely antaa sen kuvan, että kaikki on tapahtunut lyhyen ajan kuluessa ja Jeesus vangittiin viikon kuluttua temppelin puhdistamisesta.

Markuksella on ollut tilaisuus kuunnella Jeesuksen opetuslasten kertomuksia, painaa niitä mieleensä ja kirjoittaa muistiin. Hän on myös seurannut Paavalin julistusta, ja Paavalin vaikutus tuntuu erityisesti kirjoituksen loppupuolella. Paavali tiesi varmaan enemmän kuin apostolit Jeesuksen oikeudenkäynnistä.

Paavali kuului fariseuksiin ja oli perehtynyt pyhiin kirjoituksiin Hän tunsi Jumalan voidellun Laista ja Profeetoista, joissa kerrotaan, miten Voidellun valta ulottuu yli Israelin rajojen kaukaisiin maihin asti. Tämän vuoksi häntä loukkasi väite, että Jeesus on Voideltu, ja siksi hänen uskonelämänsä mullistui, kun kuolleista noussut Jeesus ilmestyi hänelle Damaskoksen tiellä ja valtuutti hänet viemään hyvää sanomaa vieraiden kansojen keskuuteen. Hän lähti julistamaan henkensä kaupalla,

että ristiinnaulittu Jeesus on tulossa takaisin kunniassa kaikkien herrana. Ensimmäinen kirje Tessalonikalaisille antaa aidon kuvan siitä sanomasta, jota Paavali lähti viemään Eurooppaan asti. Vaikka monet tutkijat väittävät useimpia Paavalin nimissä kulkevia kirjeitä hänen kuolemansa jälkeen lähetetyiksi, yleensä Ensimmäinen tessalonikalaiskirje tunnustetaan aidoksi.

Johannes, Jeesus ja Jaakob

Luther vieroksui Jaakobin kirjettä, sillä hän asettui Jaakobin ja Paavalin välisessä kiistelystä ehdottomasti Paavalin puolelle. Jaakobin kirje joutui Lutherin saksankielisessä käännöksessä kirjeiden kokoelman hänille, olisipa Luther mielellään jättänyt sen kokonaan pois Raamatusta. Uusi suomennos palautti Jaakobin kirjeen kunniapaikalle lähettäjän mukaan otsikoitujen kirjeiden eli katolisten, ”yleisten”, kirjeiden ensimmäiseksi. Kun Luther puolusti Paavalin julistusta, että Jumala vanhurskauttaa syntisen ihmisen ilman lain tekoja, hän ajatteli yliajallista Jumalan armoa eikä sitä aikaa ja paikkaa, jossa alkuseurakunnassa vastuuta kantanut Herran veli Jaakob Vanhurskas toimi.

Kun uskoa ja lain tekoja ei aseteta iankaikkisiksi vaihtoehtoiksi vaan sidotaan ne Jeesuksen ajan käsitykseen Jumalan valtakunnasta, huomataan, että Johannes Kastajan, Jeesuksen ja Jaakob Vanhurskaan sanomat liittyvät läheisesti toisiinsa. Johannes valmisti kansaa Jumalan valtakunnan tulemiseen. Tässä valtakunnassa noudatetaan Jumalan lakia ja siis kunnioitetaan Lakia, jonka Israel oli saanut Jumalalta. Jeesus sanoi, että Jumalan valtakunta on jo meidän keskuudessamme ja sisäisesti meissä, kun me elämme Jumalan tahdon mukaisesti. Jaakob puhuu vapauden laista, sillä Jumalan lain noudattaja pääsee vapaaksi ihmisten orjuudesta. Jeesuksen sanat Vuorisaarnassa osoittavat, miten hän vaati tarkkaa Lain noudattamista, vieläpä tiukempaa kuin Lain kirjain. Tässä Jeesus seurasi Johannes Kastajaa, ja Jaakob taas seurasi Jeesusta.

Jaakob toimi juutalaisten keskuudessa ja edusti seurakuntaa, joka tunnusti Jeesuksen Jumalan voidelluksi eli heprealaisittain Messiaaksi eli kreikkalaisittain Kristukseksi, siis Jumalan kansan Israelin johtajaksi. Jos hän olisi luopunut Jumalan kansan Laista, puhe Jeesuksesta Jumalan kansan Voideltuna olisi menettänyt mielekkyytensä. Kun hän pysyi Laissa ja tunnusti Jeesuksen Voidelluksi, hän haastoi kansansa johtajat. Nämä eivät olleet estäneet roomalaisia ristiinnaulitsemasta Jumalan voideltua. Tilanne muodostui vakavaksi ylimmän papiston ja Suuren neuvoston kannalta, sillä laajat kansanjoukot olisivat valinneet Jeesuksen Barabbaan asemesta. Johanneksen mukaan ylipapin palvelijat huusivat Pilatuksen portilla: ”Ristiinnaulitse!”, kun Pilatus tarjoutui vapauttamaan Jeesuksen. Kun Jaakob tunnusti Jeesuksen Voidelluksi, myös hän joutui vainotuksi, vaikka hän olisi noudattanut Lakia miten tarkoin tahansa

Hyvä sanoma etenee Israelin ulkopuolelle

Lain merkitys juutalaisessa Jerusalemissa erosi sen merkityksestä kreikkalaisessa Tessalonikassa. Mooseksen laki kuuluu vain juutalaisille. He ovat luvanneet noudattaa sitä ja heidän tulee myös tehdä niin. Paavali ei opettanut tessalonikalaisille Lakia, koska nämä eivät olleet juutalaisia, mutta hän neuvoi siveelliseen elämään samaan tapaan kuin Lain noudattajat. Toisin kuin Mooseksen laki, Jumalan voideltu kuuluu kaikille kansoille, ja kaikkien tulee seurata häntä. Paavalin vastustajat kärjistikivät hänen ja Jaakobin välistä eroa, kun he väittivät, että Paavali opettaa juutalaisia luopumaan Laista. Paavali opetti vain, että muiden kansojen ihmisten ei tarvinnut jäljitellä juutalaista uskonnollisuutta, mutta sekä juutalaisten että muiden tuli tunnustaa Laista ja Profeetoista tuttu Voideltu omaksi herrakseen ja Jeesus oli tämä Voideltu.

Paavali kirjoittaa korinttilaisille sattuvasti, että ristiinnaulitun Voidellun julistamisen juutalaiset torjuvat herjauksena ja muut pitävät sitä hulluutena. Muiden kansojen ihmiset pitävät hulluutena sitä, että juutalaiset ovat antaneet surmata oman uskonnollisen ja kansallisen johtajansa. Juutalaisia

taas loukkaa väite, että ristiinnaulittu Jeesus olisi ollut Jumalan kansan Voideltu. Alkuseurakuntaa Jerusalemissa, juutalaisten keskuudessa ja juutalaisen kansan ulkopuolella yhdisti juuri se usko, että Jeesus on Jumalan Voideltu ja Jumalan Poika. Tämä usko erotti kristityt juutalaisista mutta samalla myös yhdisti heidät juutalaisiin.

Usko Jeesukseen Voideltuna erottaa kristityt juutalaisista. Samalla se yhdistää meidät juutalaisiin, sillä puhe Voidellusta tulee mielekkääksi, kun se liittyy Vanhaan testamenttiin. Meidät erottaa juutalaisista ja yhdistää heihin myös kaksi muuta asiaa: kaste ja lähimmäisenrakkaus.

Tempppelin ja synagogien uskonnolliseen elämään kuului vedessä puhdistautumista. Kun muuhun kansaan kuuluva kääntyi juutalaiseksi, hän peseytyi kastealtaassa. Miespuolinen myös ympärileikattiin. Uuden liiton kaste liittyi Vanhan testamentin kertomukseen vedenpaisumuksesta ja siitä, miten Jumala pelastaa syntisen ihmiskunnan veden kautta, kuten Pietarin kirjeessä sanotaan. Näin kaste toimituksena liittyy kastetun Jumalan kansaan. Jos kaste suoritetaan Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, se kuitenkin erottaa juutalaisesta synagogasta, sillä juutalaiset eivät tunnusta Jeesusta Jumalan Pojaksi eivätkä usko, että Jeesus toimi Pyhässä Hengessä.

Vaikka Jaakob näyttää kiistelevän kiivaasti Paavalin kanssa uskon ja tekojen välisestä suhteesta, he opettavat aivan samalla tavalla uskovan elämästä. Molemmat lainaavat Jeesuksen sanaa: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.” Tämä lause yhdistää Jaakobin ja Paavalin Jeesukseen, joka taas lainaa Mooseksen lakia. Ero Vanhan ja Uuden testamentin välissä näkyy siinä, että Vanhassa testamentissa lähimmäinen on oman kansan jäsen. Uudesta testamentista puuttuu ihmisten erottelu kansallisuuden perusteella.

Meidän tulee myöntää, että Jaakobin ja Paavalin kirjeissä tulee näkyviin aivan ilmeinen ristiriita. Ne nykyajan juutalaiset, jotka tunnustavat Jeesuksen Voidelluksi ja Herraksi, kohtaavat samanlaisia ongelmia kuin ensimmäisen vuosisadan ihmiset. Vaikeita kysymyksiä nousee esimerkiksi silloin, kun Jeesuksen Herraksi tunnustavassa yhteisössä, johon kuuluu sekä juutalaisia että muita, käsitellään seka-aviolittoja, ruokasääntöjä ja kalenteria. Jompikumpi osapuoli tuntee helposti itsensä syrjityksi. Erojen yhteensovittamista tarvitaan edelleen. Jumalan työ on yhä kesken.

Paavali ei kuitenkaan lupaa, että asiat selviävät, kun me pääsemme taivaaseen. Hän julistaa tessalonikalaisille, että asiat ratkeavat, kun Herra itse tulee taivaasta meidän luoksemme.

Raamatun lukeminen jatkuu arkiamuisin maanantaista perjantaihin klo 8 Tuiran kirkossa.
Toinen katsaus 5.3.2017 klo 17 Tuiran kirkossa, aiheena Pelastushistorian salaisuuksia.